

La dècada daurada de l'oralitat poètica

La Poefesta, el festival poètic d'Oliva, fa els seus primers deu anys consolidat com un bon referent del vessant oral de la poesia. Una desena edició amb un programa especial i la mítica actriu Julie Christie com a padrina.

La Poefesta d'Oliva, ara mateix el festival poètic més important del País Valencià i un dels més rellevants de l'àmbit lingüístic, per la qualitat dels participants i pel generós seguiment del públic, va nàixer d'una manera un tant casual. Ara fa deu anys, l'institut Gabriel Císcar d'aquesta localitat de la Safor demanà el suport d'una antiga alumna, Àngels Gregori –aleshores una jove però puixant poeta de 19 anys resident a Barcelona– per organitzar un acte poètic. Gregori, que ja coneixia alguns dels festivals que se celebren a Catalunya, va pensar en el poeta d'Oliva Francisco Brines –un dels autors més importants en castellà del panorama actual– com a reclam per al públic. Un acte senzill però que començà a créixer amb el català com a llengua vehicular amb el nom en el cartell de Dolors Miquel, David Castillo, Marc Granell i Ramon Guillem.

Aquella primera lectura pública de poemes, l'essència de la Poefesta, fou un èxit inesperat: “Des del primer any, el Teatre Olímpia es va omplir de gom a gom”, ressalta Gregori. A la segona edició, la Institució de les Lletres Catalanes començà a donar suport al certamen. I amb el temps hi han acabat col·laborant entitats com l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC), el PEN Català o l'Acadèmia

Valenciana de la Llengua (AVL). “S’ha de dir que des del principi hem tingut el suport de l’Ajuntament d’Oliva, que és en realitat qui organitza”, acla-

reix Gregori, qui també ressalta la manera com la ciutat s’involucra en aquesta celebració poètica. “Hi ha col·laboracions en espècie, des de l’hotel

A la fotografia gran, José Luis Parra, Dolors Miquel i Jaume Pont, en un moment de la Poefesta 2011. A sota, Àngels Gregori. I a la dreta, Ponç Pons i Josep Ballester, al festival que es va celebrar el 2013.

que ens ofereix preus rebaixats fins al fotògraf que ens regala els reportatges. A més, una entitat molt implicada en la Poefesta és l'Associació de Co-

merciants d'Oliva: durant la setmana del festival, els comerços omplen els aparadors de poesia i regalen poemes als seus clients", destaca Gregori. A banda d'això, l'organitzadora destaca el seguiment i suport dels mitjans comarcals. Fins i tot, l'acte central és retransmès des de fa set anys per televisió. Enguany serà Tele 7 Safor, que a més d'aquesta emissió dona una extensa cobertura informativa del que es considera a la comarca un gran esdeveniment.

Lògicament, aquesta primera dècada, s'havia de celebrar amb un cartell atractiu. I amb una sorpresa: a l'acte principal, el Festival pròpiament dit, que se celebra el 4 d'abril, hi haurà la presència de Julie Christie: la mítica actriu britànica, una bona aficionada a la poesia, llegirà poemes de W.H. Auden. Marta Pessarrodona, mentrestant, llegirà les versions en català que ha fet dels mateixos versos. Kirmen Uribe, Jaume Subirana, Luis García Montero, Mireia Calafell, Ramon Guillem, Carlos Marzal, Estel Solé, Antònia Vicens i Francisco Brines componen el cartell. Com en les edicions precedents, cadascun dels participants llegirà tres poemes.

Un dia abans tindrà lloc el Tast de la Poefesta, un acte paral·lel, impulsat pel centre de formació d'adults Joanot Martorell i que té l'al·licient de poder escoltar durant més temps els participants. Un dels referents de la poesia en català actual, sobretot en el vessant oral, Enric Casasses, que no havia participat encara a la Poefesta, serà la gran atracció del Tast. Rafael Vallbona i Dolors Miquel seran els seus companys a l'escenari. "A qui li agrada molt la literatura disfruta més del Tast que de la Poefesta", apunta Gregori. Els altres actes paral·lels són el Poetoli –un sopar literari que fa maridatge entre poesia i Tot oli, l'oli de Vicent Todolí– i el Raval Spoken Word, un acte obert a qualsevol que vulga recitar, llegir o cantar els seus poemes o els versos d'un altre. "És una mena de *rave* que té també molta acceptació", assegura Gregori.

Un apunt prosaic: el certamen ha crescut i s'ha consolidat malgrat con- viure molt d'aquest temps amb la crisi econòmica. I tots els actes són gratuïts. Però un plantejament econòmic modest –9.000 euros de pressupost té l'edició

d'enguany– ha facilitat la supervivència del festival. "S'ha de recordar que entre els anys 2006 i 2010 desaparegueren molts certàmens poètics. Nosaltres ens hem pogut mantenir perquè no hem tingut mai un gran pressupost i no ho hem notat tant", diu Gregori. No obstant això, tota pedra fa paret: fa un parell d'anys, els organitzadors llançaren la campanya "Apadrina un poeta" on es demanava als assistents al festival la voluntat.

"L'èxit del festival ha estat en primer lloc pel públic, que és el que amb la seua presència li ha donat continuïtat. I després hi ha la complicitat dels poetes, que mai no ens han dit que no. El festival dona molta feina, però aquesta complicitat és molt satisfactòria per a mi", diu Gregori. També ha jugat en favor de la Poefesta la tradició poètica de la Safor i el pes de Gandia, "el treball de molts anys de gent com Josep Piera". "A Gandia hi havia una tradició cultural forta que Oliva no tenia, malgrat que poetes com Enric Sòria o Josep Lluís Roig també són d'ací. La Poefesta naix de res. De fet, fins que organitzem el festival, Brines no havia llegit poemes a Oliva", explica Gregori.

D'una altra banda, la jove agitadora justifica "obrir el festival a unes altres llengües". "A més d'autors en castellà com Benjamín Prado o Luis García Montero, a Oliva han vingut poetes gallecs, italians... No hi ha millor internacionalització per a la nostra literatura que importar poetes d'uns altres indrets", assegura.

Altrament, l'èxit de la Poefesta ha anat paral·lel a l'eclosió de la poesia com a fenomen oral, un gènere no sols apte per ser llegit en solitud sinó, també, per ser mostrat davant el públic. Una actitud escènica que té el seu embrió en poetes com el mateix Casasses o Àlex Susanna, referents per a una nova generació, encapçalada per Josep Pedrals, que té "molt assimilada l'escena pública, gent que explota la dimensió oral de la paraula i que funciona en l'escenari", explica Gregori, en referència a noms com els de Mireia Calafell, Laia Nogueira, Rubén Luzón, Isabel Garcia Canet, Elies Barberà, Jaume Pons Alorda o Pau Vadell. La Poefesta és una de les expressions d'aquest apogeu.

Xavier Aliaga